

Høringssvar:**Høring om kommunale botiltak med døgnbemanning ved omsorgsovertakelser**

Vi viser til denne høringen: [Høring om kommunale botiltak med døgnbemanning ved omsorgsovertakelser m.m. - regjeringen.no](https://www.regjeringen.no/horing-om-kommunale-botiltak-med-dognbemanning-ved-omsorgsovertakelser-m-m)

Innledning:

NHO Geneo er landsforeningen for helsenæring, velferd og oppvekst i NHO, og organiserer blant annet private og ideelle leverandører av barneverntjenester langs hele tiltakskjeden. Våre medlemmer bidrar med kapasitet, kompetanse og spesialiserte tiltak for barn og unge som trenger hjelp utenfor hjemmet.

NHO Geneos hovedanliggende er at regelverket utformes slik at barn får rett tiltak til rett tid, og at godkjente private og ideelle aktører kan opprette og drifte slike tiltak på samme vilkår som kommunene.

Våre medlemsbedrifter har omfattende samhandling med den offentlige barnevernsforvaltningen og Bufdir og Bufetat som sine oppdragsgivere for lovpålagte barnevernstjenester, og for at bistandsplikten til barn og unge som har krav på hjelp får hjelp på rett nivå og til rett tid.

Om høringsforslaget

Departementet foreslår i dette høringsnotatet endringer i barnevernsloven som åpner for at kommunale botiltak med døgnbemanning også kan benyttes ved omsorgsovertakelser. Forslaget innebærer at kommuner som ønsker det selv, kan etablere barnevernstiltak som i noen tilfeller kan være et alternativ til fosterhjem og institusjon.

Videre foreslås det at kommunene vil ha det hele og fulle økonomiske ansvaret, og at kommunene selv må etablere og drifte slike tiltak. Private aktører vil ikke kunne søke Bufetat om å få godkjent et botiltak med døgnbemanning, og kan heller ikke gis ansvar for etablering og drift.

Våre vurderinger

NHO Geneo støtter intensjonen om flere egnede tiltak for barn som trenger omsorg utenfor hjemmet. Kommunale botiltak med døgnbemanning kan i enkelte saker være et nyttig supplement. Samtidig mener vi at forslaget må endres før vedtak, slik at regelverket ikke avskjærer bruk av etablert privat og ideell kapasitet og kompetanse.

Forslaget legger opp til at kommunene selv skal etablere og drifte slike tiltak, og at private og ideelle aktører ikke kan søke om godkjenning eller gis ansvar for etablering og drift. Dette er etter NHO Geneos syn den mest problematiske delen av forslaget. I en sektor med vedvarende kapasitetsutfordringer bør regelverket legge til rette for økt samlet kapasitet, ikke begrense hvem som kan bidra. Barnets behov må være styrende, ikke eierskapet til tiltaket.

Private og ideelle aktører har kompetanse og erfaring som kan bidra til å styrke kommunenes tilgang på egnede botiltak med døgnbemanning. NHO Geneo mener derfor at slike aktører bør kunne opprette og drifte tiltakene, forutsatt statlig godkjenning, tydelige kvalitetskrav og samme krav til tilsyn, dokumentasjon, kompetanse og barns rettigheter som offentlige tiltak. Dette vil gi kommunene større tilgang på egnede tiltak, bedre kapasitetsutnyttelse og flere reelle alternativer når barn trenger rask og tilpasset hjelp.

Vi er særlig bekymret for grensdragningen mellom hvilke barn som kan bo i kommunale botiltak, og hvilke barn som bør plasseres i barnevernsinstitusjon. Høringsnotatet legger til grunn at tiltakene skal være aktuelle for barn uten store vansker, men dette er en krevende avgrensning i praksis. Barns behov kan være sammensatte, endre seg raskt og komme til uttrykk gjennom traumer, psykiske helseutfordringer, rus, kriminalitet, alvorlige relasjonsvansker eller reguleringsvansker. Dersom kriteriene ikke blir tydelige nok, er det risiko for at barn plasseres i et kommunalt botiltak selv om de har behov for et mer spesialisert institusjonstilbud. Det kan føre til at barn ikke får den hjelpen, oppfølgingen og beskyttelsen de trenger og har krav på.

NHO Geneo mener derfor at det må stilles klare krav til vurderingen av barnets behov før plassering. Det bør fremgå tydelig når et kommunalt botiltak er forsvarlig, og når barnets behov tilsier plassering i barnevernsinstitusjon. Nemnda, barnevernstjenesten og tilsynsmyndighetene må ha et tydelig grunnlag for å kontrollere at tiltaket faktisk er egnet for barnet.

Det er også grunn til å stille spørsmål ved skillet mellom kommunale botiltak med døgnbemanning og barnevernsinstitusjon. Når tiltaket kan brukes etter omsorgsovertakelse, ha døgnbemanning og gi omsorg til barn som ikke kan bo hjemme, vil det i praksis kunne ligne institusjon. Da må kravene til kvalitet, kompetanse, internkontroll, dokumentasjon, tilsyn, klageadgang og barns rettigheter være tilsvarende sterke. Det er bekymringsfullt at det foreslås etablert en ordning hvor kravene til forsvarlighet, f.eks. bemanning, er svakere enn for øvrige barnevernsinstitusjoner. Barnets behov i sentrum er det sentrale, og da må alle få samme mulighet og forsvarlighetskravet være likt.

Videre er det bekymringsfullt dersom kommunens fulle økonomiske ansvar kan påvirke valg av tiltak. Når kommunen både har finansieringsansvaret og samtidig kan foreslå eget kommunalt botiltak, må regelverket sikre at økonomiske eller organisatoriske hensyn ikke får for stor vekt på bekostning av barnets beste.

Dersom private og ideelle aktører utelukkes, kan forslaget gi lavere kapasitet, svakere tiltaksbredde og større geografiske forskjeller. Kommunene har ulike økonomiske, faglige og organisatoriske forutsetninger. Mange vil ha begrenset erfaring med å etablere og drifte

døgnbemannede tiltak for barn med sammensatte behov. Risikoen er at barns tilgang på forsvarlige tiltak blir avhengig av hvilken kommune de tilhører.

Konklusjon

NHO Geneo mener at lov- og forskriftsreglene må utformes slik at de gir barn et forsvarlig, tilstrekkelig og likeverdig tilbud, uavhengig av hvilken kommune barnet tilhører.

NHO Geneo mener at godkjente private og ideelle aktører må kunne opprette og drifte slike tiltak under samme krav til kvalitet, kompetanse, dokumentasjon, tilsyn og barns rettigheter som kommunale tiltak. Det avgjørende må være barnets behov og tiltakets kvalitet, ikke hvem som eier eller driver tiltaket.

Dersom private og ideelle aktører utelukkes, kan forslaget svekke kapasiteten, redusere tiltaksbredden og øke risikoen for geografiske forskjeller. Det kan også øke risikoen for at barn blir plassert i tiltak som ikke er tilstrekkelig tilpasset deres behov.

NHO Geneo ber derfor departementet justere forslaget, slik at private og ideelle aktører kan godkjennes for etablering og drift av kommunale botiltak med døgnbemanning.

Vennlig hilsen
NHO Geneo

Torbjørn Furulund
Bransjedirektør

